

INTERPELLATION 4/2012 rd

Finlands totala borgensexponeringar i den ekonomiska krisen i euroområdet

Till riksdagen

År 2010 syddes det första räddningspaketet på 110 miljarder euro ihop för Grekland. Finlands bidrag till lånet var omkring 1,5 miljarder euro. Man ville ge Grekland en chans och den summan skulle räcka. — Men vad händer? Finlands risker och exponeringar har ökat avsevärt under regeringen Katainen. Den medger i sin proposition med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument EFSF (RP 150/2011 rd) att Finlands exponeringar enbart mot EFSF i värsta fall uppgår till över 30 miljarder euro. Regeringen talar bara om en temporär höjning av kapaciteten, men det som den kallar temporärt kommer sannolikt att bli permanent längre fram. Bit för bit smygs det in allt större exponeringar för Finland.

Stabiliseringsmekanismerna hotar förvandlas till fonder genom vilka penningssummor utan krav på motprestation styrs över till krisländer. Internationella valutafonden IMF medger mer eller mindre öppet i sin färskta Greklandsrapport att den ser det som ytterst osannolikt att Grekland klarar sig utan nya skuldregleringar. Samtidigt föreslår IMF att räntemarginalen för de Greklands lån som offentlig sektor beviljat ska slopas helt och hållet. Till följd av förfarandet med det andra Greklands paketet och privat sektor står de grekiska skuldebrev som nu är i privat sektors besittning nästan helt under engelsk lagstiftning och har bättre villkor än offentlig sektor om det kommer till en skuldreglering. I nästa skuldreglering som gäller Grekland måste offentlig sektor

alltså skära i sina tillgodohavanden, för det är svårt att tro att privat sektor kommer att ta del i nästa omgång. Då står vi inför faktum att penningssummor utan motprestation kanaliseras internt inom euroområdet via EFSF och Europeiska stabilitetsmekanismen ESM. Samtidigt leder också Europeiska centralbankens åtgärder i sista hand till att riskerna för enskilda medlemsstater ökar.

Regeringen bestrider än en gång att Finlands exponeringar ökar, trots att den samtidigt har försökt slingra sig från riksdagens klara tidigare ståndpunkt att stabilitetsmekanismernas sammanräknade kapacitet får uppgå till högst 500 miljarder euro. Att höja mekanismernas kapacitet till 700 miljarder euro kommer inte ens att bidra nämnvärt till en lösning på krisen. Däremot ökar det nog riskerna för Finland. Regeringen Katainens vägval att Europeiska stabilitetsmekanismens totala kapacitet måste höjas går emot riksdagens tidigare uttalade vilja och bevisar att regeringen har ett mycket slappare grepp om Finlands eurostrategi än den förra regeringen.

Även om den nuvarande stödpaketspolicyn ansågs vara det rätta sättet att lösa krisen är det uppenbart att EFSF:s och ESM:s kapacitet fortfarande inte räcker till för att lösa den aktuella krisen. Offentlig sektor i krisländerna (Portugal, Irland, Italien, Grekland och Spanien) har en skuld på ca 3 300 miljarder euro och det betyder att inte ens större resurser för stabilitetsmekanismerna räcker till för att rädda dem. För att stabilisera marknaden måste det en ytterst generös och sol-

vent aktör till för att stabilisera läget och det klarar EFSF och ESM inte av ens tillsammans. Om vi alltså fortsätter på samma väg med stödpaket måste stödmekanismernas kapacitet höjas många gånger mer än vad som föreslagits. Det är en väg som vi inte kan stödja. Den enda hållbara vägen på sikt är att krisländerna mycket målmedvetet vidtar trovärdiga åtgärder för att ställa saker till rätta.

Det viktigaste argumentet för att höja stabilitetsmekanismernas kapacitet är att det underlättar för IMF att öka sina resurser. Mekanismernas föreslagna kapacitet ligger emellertid under den miniminivå som de växande ekonomierna enligt uppgifter i offentligheten har ställt krav på för att de ska vara villiga att öka sina insatser i IMF. Kommissionen erkänner detta i sitt diskussionsunderlag om höjning av ESM:s kapacitet. Det är således svårt att tro att IMF:s bistånd i den här situationen kommer att vara särskilt furstligt.

För att vara trovärdiga borde stabilitetsmekanismerna dessutom vara många gånger större än de är nu, så det är ytterst osannolikt att relativt fattiga länder i utveckling skulle vara intresserade av att skjuta till sådana resurser som IMF är ute efter. Man måste också komma ihåg att IMF:s resurser inte kan öronmärkas för eurokrisen; att öka dem betyder således inte automatiskt att de kan användas till att stödja krisländerna i Europa. Följaktligen anser vi det på det hela taget oansvarigt att beslut om hundratals miljarder euro fattas enbart utifrån antaganden utan några konkreta löften från ekonomier i utveckling.

Regeringen pratar om att värna euroområdet trovärdighet. Men hur är det med regeringens egen trovärdighet? Det ser ut som om regeringen var färdig att följa Tysklands ståndpunkter genom vått och torrt. Tyvärr är de Greklandssäkerheter som regeringen talar sig varm för till syvende och sist inte särskilt övertygande. Inget annat euroland har ens velat ha dem. Det är märkligt, om de nu är så utomordentliga som regeringen låter påskina. Regeringen har förlorat sin trovärdighet också därför att den de facto inte höll fast vid kravet på motsäkerheter. Det grundläggande villkoret i regeringsuppgåelsen var att mer stöd inte är att vänta, om inte Finland får full säkerhet

för det. Det fick Finland alltså inte, och ändå ställde vi upp. Och är beredda att göra det också i fortsättningen.

Krisen i euroområdet är inte över. Läget i till exempel Spanien blir hela tiden mer och mer kritiskt och det finns risk för att landet kommer att behöva ett stödpaket. Läget i de andra krisländerna är också fortsatt osäkert. Irlands ekonomi, som statsminister Katainen försökt sälja som ett bevis på stödpaketpolitikens succé, har efter en kortvarig tillväxtpurt åter sjunkit i recessionens trask och landets banksystem hålls vid liv genom konstgjord andning.

Regeringen Katainen har i samband med krisen promenerat över den nordiska parlamentariska demokratin på ett sätt som saknar motstycke. Beslut i miljardklassen pressas fram i rekordfart och utan ordentlig utskottsbehandling. Frågan om förhandlingsmandat för att höja ESM:s kapacitet har med avvikelse från all tidigare praxis kvitterats som behandlad bara genom en anteckning i protokollet. Utskotten har fått nöja sig med rollen som gummistämpel.

För Finland betyder de ökade riskerna också att kreditvärderingsinstitutet kan komma att sänka vår klassificering AAA. Det skulle innebära betydande kreditförluster för oss. Vår åsikt är att det är av största vikt att värna Finlands AAA-klassificering, som regeringen nu med sin släpphänta politik utsätter för stora risker. En sänkning av kreditvärdigheten skulle driva oss in i en ny spiral av nedskärningar och skattehöjningar. Det skulle betyda konkurs — både ekonomiskt och politiskt — för Finlands EU-politik och regeringens ekonomiska politik.

I regeringsprogrammet sägs det att "Finlands linje i fråga om skötseln av ekonomiska kriser i euroländerna ändras och skärps. Finlands totala ansvar när det gäller att delta i räddningsaktioner för euroländer begränsas i framtiden. Om något euroland efter Portugal begär stöd i form av lån ur EFSF, är Finland berett att överväga detta endast på det villkor att landet i fråga ställer säkerheter för Finlands borgensandel. Detta begränsar Finlands faktiska ansvar till högst den nivå som godkänts för Portugalprogrammet och tidigare program".

Regeringen handlar stick i stäv med sitt eget program. Finlands totala exponeringar och riskerna med dem har ökat. Regeringen har gått och godkänt nya riskfyllda verksamhetsformer för ESM, som rekapitalisering av banker och operationer på andrahandsmarknaden. Den drog sig inte heller för att ge avkall på enhållighetsprincipen i ESM och för att höja mekanismens kapacitet.

Regeringen Katainen orkar gå på om att den tar sitt ansvar när den samtycker till miljardlån till krisländerna i euroområdet. I verkligheten är det inte regeringen utan finska skattebetalare, både nuvarande och kommande, som får bära ansvaret. De får lov att stå för regeringen Katainens beslutsmissar i form av skattehöjningar och nedskärningslistor.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Hur stora var Finlands totala borgensexponeringar (löften om åtaganden) inför den ekonomiska krisen i euroområdet (inbegripet ECB:s risker) när regeringen Katainen tillträdde och hur stora är de nu,

varför har regeringen inte hållit fast vid sitt program där det sägs att Finlands exponeringar inte kommer att öka,

hur tror regeringen att eurokrisen fortskrider och hur långt är den beredd att

öka Finlands totala borgensexponeringar,

hur tänker regeringen trygga Finlands och finländarnas tillgångar och Finlands kreditvärdighet i klass AAA nu när den har underkastat sig allt större åtaganden och risker i hanteringen av eurokrisen,

hur tänker regeringen klara av de lagfästa skyldigheterna i offentlig sektor, om riskerna i miljardklass realiseras,

vad tänker regeringen göra för att värna den parlamentariska demokratin för att riksdagens status inte ska urholkas när det gäller att utverka förhandlingsmandat för regeringen,

varför har regeringen gått med på att ge avkall på riksdagens upprepat och enhälligt omfattade ståndpunkt (t.ex. StoUU 9/2011 rd) att Europeiska stabilitetsmekanismens sammanräknade kapacitet får vara högst 500 miljarder euro,

är regeringen beredd att öka Finlands borgensåtaganden utan motsäkerhet inte minst som experter hävdar att det inte kan ingå säkerheter i ESM:s stödpaket och

vem av ministrarna gav lov till beslutet att Greklandssäkerheterna ska hemlighållas?

Helsingfors den 13 april 2012

Pietari Jääskeläinen /saf
Juho Eerola /saf
Ritva Elomaa /saf
Lauri Heikkilä /saf
James Hirvisaari /saf
Reijo Hongisto /saf
Olli Immonen /saf
Ari Jalonen /saf
Anssi Joutsenlahti /saf
Arja Juvonen /saf
Pentti Kettunen /saf
Kimmo Kivelä /saf
Osmo Kokko /saf
Laila Koskela /saf
Jari Lindström /saf
Maria Lohela /saf
Anne Louhelainen /saf
Pirkko Mattila /saf
Lea Mäkipää /saf
Hanna Mäntylä /saf
Martti Mölsä /saf
Mika Niikko /saf
Jussi Niinistö /saf
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Timo Soini /saf
Maria Tolppanen /saf
Reijo Tossavainen /saf
Kaj Turunen /saf
Kauko Tuupainen /saf
Pertti Virtanen /saf
Ville Vähämäki /saf
Juha Väättäin /saf

Jussi Halla-aho /saf
Kimmo Tiilikainen /cent
Mikko Alatalo /cent
Lasse Hautala /cent
Timo Kalli /cent
Elsi Katainen /cent
Mari Kiviniemi /cent
Katri Komi /cent
Seppo Kääriäinen /cent
Markus Lohi /cent
Aila Paloniemi /cent
Simo Rundgren /cent
Mikko Savola /cent
Ari Torniainen /cent
Mirja Vehkaperä /cent
Sirkka-Liisa Anttila /cent
Antti Kaikkonen /cent
Anne Kalmari /cent
Inkeri Kerola /cent
Esko Kiviranta /cent
Timo V. Korhonen /cent
Mika Lintilä /cent
Eeva Maria Maijala /cent
Mauri Pekkarinen /cent
Tuomo Puumala /cent
Annika Saarikko /cent
Juha Sipilä /cent
Tapani Tölli /cent
Anu Vehviläinen /cent
Juha Rehula /cent
Markus Mustajärvi /vg
Jyrki Yrttiaho /vg